

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
8 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foai bisericească-politică.

Anul XV.

Blaj 2 Decembrie 1905.

Numărul 48.

LA SITUAȚIE.

(=) Lucrurile continuă a se încurca din ce în ce mai mult. O fază dureroasă în stadiul crizei de astăzi este amestecul nechemat și primejdios al tinerimii universitare în fluctuările crizei. Mai zilele trecute ținuta tinerimei universitare a ajuns la nește debuturi regretabile, fără păreche în analele universității, când s'au năpustit asupra Rectorului, cea mai înaltă întrupare a autorității universitare, insultându-l și maltratându-l. Urmarea a fost închiderea universității pe o săptămână. Și acesta este motivul pentru care regretăm atitudinea tinerimei magiare, căci alături de „tinerii uriași”, cari fac politică sunt și vre-o două-trei sute de tineri de ai noștri, cari nu se amestecă în politică și, cu toate aceste, sunt amenințați în tot momentul să li se închidă porțile universității, deoarece tinerimea magiară continuă a lua parte demonstrativă, cu toate ocaziile ce i-se oferă.

Chiar unul dintre jurnalele magiare mai serioase se plânge de această fierbere a tinerimii, care e pusă la cale de coriferii coaliției. Aceștia însă, după ce au încurcat itele și văd d. e. că tinerimea e expusă la bastoanele și pumnii zdravani ai socialiștilor, o iau frumusei pe vre-o ușă laterală, lăsând entusiastei tinerimi gloria de a se alege cu fălcile mutate și cu capul spart.

Mai ales în zilele din urmă, demonstrațiile aceste au luat un caracter cu totul acut; vărsare de sânge s'a întâmplat deja în diferite rânduri, descărcări de revolvăr încă s'au auzit, și cine știe dacă azi mâne nu vom avea de înregistrat și victime!

Instalările comiților sunt de asemenea, din ce în ce mai declarate privilegiuri de a demonstra în contra actualului guvern; urmarea e, că cu 1 Decembrie în mai multe comitate li-s'au subtras oficianților subvenția dela stat, rămânând aceștia la colectele coaliției

mult mai mariimoasă în promisiuni decât în realizarea lor.

Cu miliția de asemenea, pentru a se completa numărul ficiilor dimiși s'au chemat la serviciu activ rezerviștii. Câte familii sunt astfel stingherite și lipsite de brațele muncitoare ale părinților de familie tocmai în cap de iarnă, când nevoia e mai mare și subsistența mai cu greutate.

De aceea spuneam noi în diferite rânduri ficiilor noștri, cari au ajuns la vrâsta armatei, să se prezinte fără nici o întârziare, spre a-și împlini anii de serviciu, de cari și așa nu vor scăpa, și cari îi vor fi cu atât mai grei, cu cât lucrul se va amâna mai mult.

Tot asemenea și în ce privește darea. Oamenii noștri să-și achite restanțele cât mai în grabă, iar pentru locurile, unde darea nu li-se primește, să-și pună bani deoparte, căci aceia tot trebuiesc plătiți și vor întâmpina greutăți enorme, când vor lăsa să li-se îngrămădească doi-trei ani la olaltă.

Astfel tot bietul popor are să tragă scurta pentru luxul de politică, pe care și-l permit corifeii coaliției.

În fața acestor stări aproape anarchice guvernul stă neputincios, trimitând la rescripte și ordinațiuni, cari, în cea mai mare parte rămân numai pe hârtie.

Organul semi-oficial al guvenului „Magyar-Nemzet” în numărul său mai nou, încheie articolul de fond cu următoarea amenințare: „Trageți-vă samă, domnilor (din coaliție! Red.) că dacă acest joc draconic va mai dăinai, vom ajunge la vremea, când, în fața anarchiei desfrânate, puterea legilor nu va mai fi suficientă.”

Dacă puterea legilor nu va mai fi suficientă, atunci cu ce se va înfrâna în acest cas anarchia, ne întrebăm.

Cu absolutismul, ni-se impune răspunsul singur posibil, cuprins de altcum printre șirele amenințătoare ale semi-oficialului ziar guvernamental.

Să poarte atunci urmările lui acei ce l-au provocat, cel puțin în conștiință, căci în viața cetățanească ne va ajunge pe toți deopotrivă.

Adunarea Reuniunii învățătorilor români gr.-cat. din ținutul Lugojului.

— Raport special. —

(Continuare și fine.)

Sedința I.

Conform programei, la ordinea zilei e: constatarea membrilor prezenți. Făcându-se apelul nominal al tuturor membrilor Reuniunii, se constată cu bucurie, că dintre 54 membri ordinari, abia 3—4 inși lipsesc dela adunare și și aceștia din cauze legitimize.

A urmat apoi citirea raportului general al comitetului central, despre activitatea sa în decursul anului de gestiune 1904/905.

Din acest raport înșămnăm următoarele: Comitetul central a ținut în decursul anului doue ședințe ordinare, în cari a rezolvat și dus la îndeplinire toate decisiunile adunării generale din anul trecut, afară de aceea cu imprimarea istoricului reuniunilor din dieceza Lugojului, care nu s'a putut efectua din cauza prea bine cunoscută domnilor membri ai reuniunii. E bine, că acel istoric în manuscris e gata, și după controlata censurare și întregire se va și da la tipar.

În chestia abonării „Foaii școlastice” din Blaj, comitetul și-a câștigat informațiuni sigure, că învățătorii de pe teritoriul Reuniunii noastre nu sprijinesc în destul această foaie, unica română de specialitate la noi. Învățătorimea noastră sigur nu e atât de înaintată în cultura sa specială, încât să nu mai aibă absolut nici o trebuință de luminile, sfaturile și experiențele altora. Comitetul deci recomandă cu toată insistența, nu numai ca învățătorii cu ocaziunea stabilirii bugetului pe 1906, pe baza cercularului Venerabilului Ordinariat, să stărue la senatele școlare abonarea foaii pe sama bibliotecelor școlare, ci în interesul bine priceput a ridicării prestigiului Reuniunii peste tot și al fie-cărui membru al ei în parte, dorește, ca fie-care învățător să trimită lucrări pedagogice: disertații, lecții de model, rapoarte, schițe etc. și astfel să fi dea pe lângă sprijinul material și cel moral.

Între semnele bune, că Reuniunea progresează, comitetul relevează tipărirea Regulamentului intern al Reuniunii, aprobat și din partea Ven. Ordinariat; dispozițiunile

căruia vor contribui mult la mersul regulat al administrării reuniunii, pe cum și la menținerea ordinii, reclamată de demnitatea desbaterilor și pertractărilor obiectelor, ce obvin mai ales în adunările generale ale Reuniunii.

Tot ca fapt îmbucurător se cozierează și srisoarea prezidiului din 16 Decembrie 1904, prin care au fost invitați membrii ordinari ai Reuniunii, ca până cel mult ca finea lunii Ianuar 1905, să-și aleagă după bunul lor plac câte o temă, pentru adunarea generală din acest an, pe care apoi până cu finea lunii Maiu 1905, o vor înainta prezidiului pentru de a fi dată spre cenzurare, — au răspuns 21 învățători. Lucrările prezentate se refer aproape la toate obiectele de învățământ: sunt parte disertații, dară în mai bună parte, lecțiuni de model. Lucrările prezentate dovedesc o inteligență frumoasă la autorii lor; căci fiind date la comisiuni speciale spre recenziune, partea cea mai mare din ele au fost declarate de „bine lucrate“.

Relativ la membrii însămănăm, că Reuniunea numără 120 membri: ordinari 54, fundatori 50, ajutători 13 și onorari 3.

Raportul general, se predă spre examinare comisiunii alese spre acest scop în persoanele Rvrs. domn canonic *Nicolau Nestor* și învățătorii: *Iosif Grozescu*, *George Muntean* și *George Poienar*.

Se cetește apoi raportul cassierului, din care se cunoaște că au fost intrate: 813 cor. 52 fil., eșite 737 cor. 38 fil., averea totală: cor. 3042. în număr, acțiuni și depuneri. Acest raport încă se dă spre revizuire unei comisiuni, compuse din domnii: *George Popovici*, protopop în Lugoj și învățătorii: *Cornel Deciu*, *I. Ignățel* și *George Târziu*.

Urmează raportul bibliotecarului, care asemenea — după cetire — se dă spre examinare unei comisiuni esmise spre acest scop, în persoanele dn. *Ioan Tucu*, capelan în Lugoj și *Livia Stanciu* și *Iosif Drăgănescu*, învățători.

Conform p. 6. din program, urmează la ordinea zilei predarea lecțiunii de model din limba magiară „*A szék*“, lucrată de dl *Iuliu Birou*, după metoda treptelor formale. După predare, fiind timpul înaintat, ședința primă se ridică, anunțându-se a doua ședința pe după amiază la oarele 4.

Prânz festiv.

După ridicarea ședinței prime, la oarele 1 p. m, a avut loc un prânz festiv la curtea episcopescă, la care a fost invitați toți învățătorii, în frunte cu Ilustrul lor președinte, toți preoții, doi protopopi: al Lugojului și al Vermeșului și subinspectorul reg. de școale. Preste tot au participat la vre-o 70 de persoane.

Ședința II.

Deschizându-se ședința, se începe, conform ordinii de zi, critica lecțiunii de model de sub p. 6. al programului. Cu o deosebită satisfacție trebuie să constat aci, că învățătorii care de care se întreceau în ași face observările lor obiective, și cu multă cunoștință de cauză. — La critică au luat parte: *Augustin Șandor*, *Ioan Mustețiu*, *Iosif Micleu*, *Eva Popa*, *Lucreția Suci*, *George Târziu*, *Laurențiu Togănel*, *Toma Stanca* și *George Muntean*. — Prezidiul resumează criticile făcute, la cari apoi răspunde d. autor. — În fine lecțiunea atât ca metod, cât și ca predare, se declară de „bine succasă“, și autorului i-se exprimă mulțumită din partea adunării.

Urmă apoi dl *Cornel Deciu* cu o disertație din scriptologie. Principiile dezvoltate în teză-i le aplică apoi și în practică, dezvoltând pe baza treptelor formale din cuvântul „*nuca*“ sunetul „*a*“. — După ce i-se face și acestei disertații critica cuvenită, la care iau parte dnii: *Iosif Micleu*, *Augustin Șandor*, *George Muntean*; iară dl *Iuliu Biro* cetește recenziunea făcută prin d-sa în scris disertației respective lecției de model, — disertația împreună cu aplicarea ei în practică, adunarea o declară de „succasă“.

Fiind oarele 7^{1/2}, seara ședința II. se ridică.

Ședința III.

Nefiind comisiunile exmise în ședința primă încă gata cu referadele lor, se face abatere dela ordinea de zi, trecându-se la „Propuneri“.

Dl *Ioan Mustețiu* face trei propuneri și adevă: a)

Raportul general al comitetului central, pe viitor să se tipărească și distribue între membri deodată cu convocarea; ca așa fiecare membru să aibă timp de a-l studia și a să prepara cu obiecțiunile, ce le crede de avantajoase pentru cauzele Reuniunii;

b) Procesele verbale ale Reuniunii de asemenea să se tipărească și distribue între membrii ei, ca astfel fiecare membru să poată fi totdeauna în curent cu deciziunile adevă în sânul Reuniunii;

ad c) Reuniunea să intervină la locurile competente ca preoții să fie obligați a să folosi de cantori-docenți la funcțiuni sacre.

a) După ce textul raportului general abia în ședința ordinară ultimă, care dă mai multe considerații, de comun se ține în preția adunării generale, se stabilește de fini-

FEUILLETON.

ALTE SCRISORI.

Scrisoarea VII.

(Sinceritatea.)

Unui prietin.

Ți-s'a întâmplat și ție, dragă prietin, ca vorbind cu unul sau cu altul, să auzi atâtea lucruri recunoscute, atâtea mici și mari scandale din viața privată ori publică a unui al treilea, care nu e de față, să vezi cu câtă pătrundere știe să-ți descrie psihicul acestui de al treilea. Dar nu știu de ai avut fericirea, ca la câte-va săptămâni, ori chiar zile să afli, că domnul acesta, care te-a distras atât de mult cu descoperirea scăderilor și păcatelor altuia, a vorbit înaintea cutărui, tot astfel și despre tine. Zic fericirea, căci ar fi într'adevăr o mare pată pe un om cinstit, dacă un individ, ce nu are în suflet un strop de sinceritate, nu l-ar vorbi de rău, nu l-ar cleveti înaintea altora, — se înțelege atunci, când omul acesta cinstit nu-i și el acolo. Atunci însă, când te întâlnești cu el, se închină de departe suride grațios, și-ți spune cât de mare a dorit să se întâlnească cu tine, „să mai schimbe niște idei“, căci, în deobște, înțea cu care vine el zilnic în atingere, e atât de strimț la judecată, inima îi așa de lipsită de avânt, încât nu poți vorbi ceva serios nici trei minute, — o adevărată pierdere de timp.

Dacă ai auzit vre-odată cuvintele acestea, iubite, să ști de bună seama, că individul ce ți-le-a spus, tot astfel a vorbit când s'a întâlnit cu Tânda ori cu Manda.

Nu e nimic mai frumos, decât o inimă deschisă, sinceră. Numai atunci te poți simți bine în societatea cuiva, dacă acesta e sincer. Pentru-că sinceritatea nu e altceva, decât oglinda unui suflet frumos, curat, în care nu găsești crețe de umbră, nu afli ascunzișuri. În sinceritate vezi adevărul, iar firea noastră omenească, cea bună, ține la adevăr, îl prețuiește și-l iubește mai mult, decât ori-ce.

În restul lumii materiale, unde nu luminează flacăra albă a minții, unde nu cearcă nimeni să ascunză adevărul, să-l arete numai de jumătate, ori să-l încălcească așa, ca să nu-l mai poți cunoaște.

Riturile vin primăvara și când se deslanțea furtunii grele, în inviforate, mânioase, tulburi, spumegă, la cotituri, rup iazuri. Și noi de departe auzim glasul lor plin de vuet, cântecul lor de răsunare par'că, și-l ascultăm cu drag, ne place. Venim pe țărături să vedem mai bine, cum aleargă în sărite armăsarilor de apă, cum se rotesc vârtejurile ca șerpilor mănioși, și ne place. — Dacă apa asta ar avea mîntea unei cocoane, care s'a sfădit înainte de amiază întreagă cu fericitul său soț, care și-a înghioldit copiii, care și-a palmuit slujnica, și care totuși după amiază trebuie să primească oaspeții, — nu ar curge așa de furtunoasă. Râul acesta ar trebui — dacă ar avea mîntea doamnei — să-și limpezească apele, să le facă de cristal, adunându-și tot noroiul pe fund. Ar fi silit să ergă liniștit, fără de valuri, fără de spume, în restimpuri doar

câte-va nevinovate, unde fine. Ar trebui să fie apa lui foarte cocheta, molatică în mers, și să șoptească — în vis — un cântec lin, de îndestuire, de fericire. Așa încât să cerzi că ai găsi râul, dacă ai putea să dormi o noapte pe țărături acestui râu. Așa ar trebui să fie de ar avea judecată apa.

Căci eată drăguța de mîntea ce-i poruncește cocoanei noastre. După ce și-a lăsat soțul opărit în chilia lui de lucru, făcându-l poate pe trei-patru zile, incapabil de muncă, aleargă în chilia d-sale, se spală, se uleiază, se pudrează, se frizază, — înlemnește înaintea oglinzii, tot cearcă la haine și nu-i plac, — abia în sfârșit, după ce roșește de năcaz sub stratul de pudră, află una după gustul d-sale de acum. Și-o leagă bine, ciatină din cap și din trup, se îndoaie, ia poziții, se departă de oglindă și se apropie iar... În sfârșit un suris încoțeste pe chipul de păpușe din oglindă.

Să se gate acum și fata. Să vie servitoarea să aranjeze, să ajute, dânsa trebuie să ese puțin la aer, căci simte că se înădușe. Servitoarea vine din culină, nu înțelege întâi ce vrea doamna, și ea se priceapă bine, obrații i-se mai aprind odată de două palmi. Apoi cocoana iasă, și se delectează în foșnetul rochii celei nouă.

Coconița nu rămâne cu nimic îndărăptul mamii. Nu-i rămâne cu nimic datoare slujnicii.

„Proastă, de ce nu ți-ai luat alt soț? Acesta e murdar, și vezi, că haina mea e de un albastru...“ Dar nu apucă să sfârșească, și nefericitei iar îi ard obrații: în loc să deie săpun de vioarele, a dat săpun de vanilie. Ce cap sac, ce dobitoac!

tiv, — propunerea ca nerealizabilă nu se poate admite.

ad b) Tipărirea proceselor verbale deocamdată se ține în suspenă, până la alte timpuri mai favorabile.

ad c) Nefiind cazuri de precedentă și și pentru că nici cazuri concrete nu s'au adus, adunarea recomandă celor interesați ca în viitor cazurile concrete să le denunțe Ven. Ordinariat, în ale cărei competență să ține a rezolva și regula atari cazuri.

Terminându-și comisiunile exmise în ședința primă lucrările lor, comisiunea I. își prezintă raportul său prin dl referent George Poienar, pe baza căruia adunarea generală. luând raportul general al comitetului ca bază la discuție decide:

a) D-lui Iosif Miclen i-se exprimă mulțămintă și recunoștință pentru ostenele avute cu adunarea și aranjarea materialului pentru istoricul reuniunilor și scrierea lui.

b) Manuscriptul istoricului se dă d-lui Iuliu Biro spre recenzare, întregire și eventuală corectare, care apoi va avea să-și prezinte lucrarea sa Presidiului;

c) Domnii învățători să grijască, ca cu ocaziunea facerii preliminarilor școl. pe an. 1906 senatele școlastice să ia și prețul abonamentului la „Focea Școlastică“ din Blaj. Dacă senatele s'ar împotrivi, cazul să-l notifice Presidiului Reuniunii, care va interveni la locurile competente, pentru de-a dispune prenumărarea foiei aceleia;

d) În chestia delegaților sau comisariilor la examenele anuale, să susține uzul de până acum.

e) Comitetului central i-să exprimă mulțămintă pentru activitatea dezvoltată în decursul anului 1904/905.

Comisiunea exmisă pentru examinarea respective revizuirea rațiunilor pe anul

1904 și-a proiectului de buget pe anul 1906 își prezintă raportul său prin dl George Târziu. Pe baza acestuia se decide:

Rațiunile Reuniunii pe anul 1904 se aprobă și comitetului central să dă absolutoriu pentru gestiunea financiară.

Proiectul de buget pe anul 1906 de asemenea se aprobă, cu observarea, ca restanța de taxe în sumă de 78 cor. 50 fl. pe la membrii Reuniunii să se incaseze cu ori și ce preț, ca nu cumva comitetul să vină și în anul viitor iară cu propuneri de ștergeri din taxele restante, cum a venit și în anul acesta, recomandând să se steargă 96 cor. 50 fl.

Comisiunea pentru examinarea raportului bibliotecarului și înscrierea de membri noi prin referentul său dl I. Drăgănescu, își depune raportul său din care se constată, că biblioteca s'a înmulțit în decursul anului cu 6 opuri și acum numără în total 203 opuri cari însă prea puțin au fost utilizate de membrii Reuniunii. Apoi ca membri fondatori s'au înscris. Il. S. Episcopul Lugojului Dr. Vas. Hossu, M. On. Nicolau Bolboca, protopopul Vermesului, On. Valeriu Giurgiu, comptabilul casei centrale din Lugoj, On. Michaiu Jivanca, parohul Petromanului, St. George Berariu, notar în Vermes și On. Teofil Crișan, paroh în Ohaba-Forgaciu; iar de membru ajutător d-na Barbara Schor.

Urmează acum conferirea stipendiului de 40 coroane din fondul Reuniunii, care se acordă cu majoritate de voturi ficei d-lui Iuliu Boldorean, elevă de cl. III. civilă în Lugoj.

Se alege apoi 2 delegați pentru adunarea generală a Reuniunii surori din Hațeg în persoanele d-lor Ioan Mustețiu și Augustin Șandru.

Fiind la ordinea zilei restaurarea biroului Reuniunii, presidiul mulțămind adunării pentru încredere, cu întreg biroul depune mandatul.

În scopul restaurării biroului, adunarea acclamă de prezident ad hoc pe Rvd. dl canonic Beniamin Densușan, iar de notar pe M. On. domn George Popoviciu. Aceștia suspendă ședința pe 10 minute cu scop de a combina persoanele alegând în noul comitet. — După redeschiderea ședinței, adunarea, cu puține excepțiuni și modificări, acclamă tot biroul cel vechiu.

Fixându-se locul pentru adunarea generală proximă în Oravița, noul ales — și vechiul — prezident Il. S. Ioan Boroș mulțămeste tuturor, cari prin prezența lor au contribuit la succesul adunării și închide adunarea generală.

I. Delavermeș.

„Ce ne trăbuesc? misiuni ori preoți?“

— Echouri. —

IV.

Echourile scrise ca răspuns la articolul cu titlu de mai sus conglănesc într-o accentua, că și preoți ne trăbuesc și misiuni. Fratele „Murășanul“, scriitorul Echoului I. accentuând că *mai ales* preoți ne trăbuesc, crede că aceasta s'ar putea ajunge prin o reformă a seminariilor clericale.

Nu discut chestia aceasta. ei țin să relevez altceva.

Eu cred, că-i prea mare contrast între viața de seminar și între viața. în care intră un preot. După atâta îngrijire părin-

În sfârșit e „ca un ânger“ și fata. Sunt trei trecute și oaspeții sosește în curând. Un tinăr ca acela, și să-l sorbi! Și nu nime ca acela de avocat. și să te îndestulești cu numele! Și dintr'o familie ca aceea, putredă de avută, și să-ți fie destul cu avuția. Și ce vrea d-lui? Vine cu o mătușă ori altă rudenie. Gânduri serioase! Vezi că-i și merse fetei numele, de să te tot ții la pețitori!

Mătușa sosește. Coccoana cu mătușa sunt cunoștinți vechi. Tinerii, coconița și oaspele acum își strâng mai întâiu mâna, cu ochii în pământ.

„Nu-ți poți închipui, doamnă scumpă, cât mă bucur, că ai venit. N'am cuvinte să Vă pot spune tot ce simțesc. Chiar înainte de amiază lucrăm în grădină la niște straturi, eu cu fetița, și-i zic ei: Doamne Geni, ce simțăminte plăcute mă cearcă de acum pe la inimă. Hotărât ne vom petrece bine cu mătușa de va veni. Și aveam o presimțire că trebuie să veniți.“

„Vă îndelestniciți și cu grijea grădinei?“ întrebă mătușa.

„O, noi suntem econoame, eu și fata. Nu ne trebuie să se apropie nime de straturile de legumi și de flori. Slujnică ținem și noi iacă așa, numai să spele vasele. E și igienic să lucrăm în grădină. D-lui, stăpânul, nu prea are vreme, el cu peana lui și cu slujba. De altfel se bucură mult când li spunem sporul. Mai ales li place că și Geni lmi samăpă mie.“

Aici îndrăzni și tinărul să-și ridice ochii.

„Îți plăș florile, coconița?“

„O, foarte mult!“

„De altfel“, începe iar doamna — aici mai la țară, căci la un orașel ca acesta

nu-i putem zice oraș — trăiește omul, dacă știe cum, foarte fericit și liniștit. De pildă noi: Nici nu știm căți suntem în casă, așa nu avem nici o neluțelegere. Drept că și d-lui e ca pânea cea bună. Un bărbat, cum rar mai afii. Și noi, cești mai mici, cum am și ceteza să-l supărăm cu ceva.“ ...

Într'un târziu vine și soțul. Doamna spune: „A fost la oficiu până acum. De altfel el are numai trei zile la săptămână“. Pe când el venia din chilia lui, unde a stat înlemnit pe un scaun, de când a scăpat de gura cocoanei, ne mai putând să-și adune gândurile.

Mătușa făcū o mică băgare de samă: „Se vede că dl. e cam bolnav. Așa de palid.“

„O nu“, răspunde întrebatal, „dar am“ ... „A fost la oficiu, și cine șade mereu 2—3 ceasuri și scrie, trebuie să fie cam palid. Dar trece așa. Nu-i așa dragă?“

„Așa va fi, vezi bine că-i așa!!!“

Și vorbele pe calapodul ăsta se urmează la nesfârșit, ori „la nemurire“, cum le place unora să zică.

Cum s'a limpezit toată mânia femeii acesteia, până au avut oaspeți.

Dar după-ce s'au dus, tot bărbatul a fost de vină, că nu am putut ajunge până la contractul de ... căsătorie, între Geni lor, și tinărul mătușii.

„Ți-ai tiput prea mult gura înclestată, boule, vor fi gândit că ești cu boală, osticoș. N'ai băgat de samă cum se uita la tine avocatul, și pareă că trăsare, când privea după aceea la fată.“ — Și foarte rapede râul din limpede ce a fost, s'a tulburat iar,

și râul de care vorbia cocoana, s'a răsturnat cu capul în jos: și s'a văzut că baza acestui râu, fundamentul, e iadul gol.

(Va urma.)

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2-90
2. M. Eminescu. Studiū critic —90
3. Câte-va momente din începuturile bisericeii rom. de C. Auner —20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciū —12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3-40
8. Cele doue fețe ale lumii de Nicu —30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor —16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan —40

*) Așeja, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, li primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.

tască, esortatii, sfaturi, exerciții spirituale, cu un cuvânt după atâta disciplină cumpănită să găsește preotul de odată singur izolat de aproape toată lumea — numai „Unirea” îl mai cercetează — lăsat de puterile sale, și plutește între împrejurări, cum sunt între cari să trăiește viața preoților noștri. Cu cine convine preotul, care să-l întărească „spiritul bisericesc și iubirea lucrurilor sfinte?” Sinoadele protopopești? Aici e vorba de administrație, de bani, de restanțe, de sărăcie, iar pe unele locuri, unde mai ajunge lucru și la „iubirea incrușurilor sfinte” aici oamenii să grăbesc, căci timpul e scurt și nu pot rămânea afacerile curente. Deci nu în seminarium ne lipsește ceva, ci afară în viață ne lipsesc multe, între cari și „Reuniunea misiunilor” amintită de fratele „Eremitul” în e-houl III. al articolului: „Ce ne trăduesc, misiuni ori preoți?”

O astfel de Reuniune ar fi terenul cel mai potrivit pentru contactul sufletesc al preoților noastre, căci cum am zis mai sus, sinoadele tare puțin sunt potrivite pentru așa ceva. Ar fi o reuniune de caracter pur spiritual, unde preoții desbrăcați de orice griji prezente ori venitoare s'ar griji de grija cea mai mare, de grija sufletului. Din seminarium ar ieși clericul în sinul acestei reuniuni, care i-ar aminti momentele de înălțare sufletească, planurile și propusele sfinte, iluziile cutezate și ferbinți, cari îi ardeau sufletul în tainicul colț al seminariumului, în capela, pe când i-se vorbea de „Spiritu bisericesc și iubirea lucrurilor sfinte.” În rândul prim s'ar ținea într-o astfel de Reuniune — strânsă legătură sufletească între preoții noștri, s'ar turna curaj în sufletele tinere, s'ar da tărie celor bătrâni și mângâieri nespuse celor bătrâni. În rândul al doilea, s'ar face față cheltuielilor absolut necesari cu ocaziunea misiunilor, căci „inconvenientul” acesta există și ne împedecăm de el la tot pașul; așa în tractul Sebeșului, când s'a amintit mai întâiu de misiuni gândul prim a sburat la cheltuieli. Cine...? Dacă aveam atunci Reuniunea, de care-i vorba, crucerii oferii de preoți din a lor propriu și declinați dela sine de un vrednic preot, ar fi intrat la Reuniune, unde alături cu alții intrăți în acest sau în alt mod, și pe lângă o chibzuită partare de grije, cu vremea ar putea face față la însemnate cheltuieli. Și am avea atunci misiuni și pentru noi și pentru popor.

Astfel considerate misiunile cu Reuniune bine organizată, misiuni ne-ar trebui mai ales, căci acestea ne-ar forma preoți din clericii, cari ni-se cresc cu multă grije.

Amar.

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj.

Bucata 6 fleri. — Suta 5 cor. francă.

CORESPONDINTE.

Congresul catolicilor austriaci.

— Dela raportorul nostru special. —

Viena, 23 Noembrie 1905.

În corespondința, ce V'am trimis-o anul trecut pe vremea aceasta, am zis că Austria e un mozaic, care numai până atunci poate exista, până când vor fi în armonie toate părțile, toate popoarele, cari compun acest stat. Ideia aceasta conduce pe episcopi în conferințe, pe preoți și pe laici în congrese. Și cu toții sunt pătrunși de în-sămănătatea ideii acesteia, căci după-cum mozaicul numai până atunci are valoare, până ce părțile, cari îl compun, toate sunt bine ordinate, căci altfel ele în sine au o valoare de tot neîn-sămănată: astfel și mulțimea de popoare din Austria, toate mici afară de Nemți, numai până atunci vor face, ca Austria să rămână și pe mai departe putere mare, până când ele vor fi în relațiunile celea mai bune, până când legătura dintre ele va fi din ce în ce mai puternică. Ceea-ce leagă la olaltă pe Austriaci, nu e legătura de sânge, căci deși Slavii sunt în majoritate covârșitoare, ei sunt cuprinși de o discordie ne mai pomenită, — ei e religiunea catolică, ceea ce e comună tuturor locuitorilor din Austria, luând afară din ei vre-un milion și jumătate.

Pentru apărarea intereselor bisericii catolice, mama tuturor Austriacilor, au ei mai multe instituțiuni frumoase, între cari locul prim îl ocupă congresele catolice. Deși în privința aceasta nu se pot măsura cu frații lor din Germania, totuși trebuie să recunoască ori cine, că din congresele acestea se varsă multe binecuvântări asupra Austriei. Coloanele „Unirii” sunt puține, de aceea trebuie cruțat spațiul, și eu nu pot înșira aici roadele aduse de congresele acestea, recomand înse celor ce se interesează mai de aproape de chestia aceasta, să-și procure numerii gazetei catolice de aici Vaterland (Schulerstrasse 21) începând din 19—22 l. c., și se va convinge despre adevărul vorbelor mele.

În fuga penei fac un scurt raport, atingând numai lucrurile, ce m'au încântat mai tare.

Membrii congresului acestuia sunt toți catolici austriaci, fără deosebire de naționalitate. Ți-e mai mare dragul să vezi aici o sumă în-sămănată de mireni, foarte mulți țărani și industriași, cari iau parte la adunări cu un așa interes, încât aducându-ți aminte de lucrurile, ce se petrec acasă, te cuprinde rușinea.

Merită să fie cunoscut numele presidentului: Adolf Rhomberg, căpitanul Vorarlberg-ului, un om foarte harnic, pe care îl cunosc din anul trecut, când a vorbit în „Schulverein” despre drepturile, ce le au părinții față de creșterea copiilor sei.

E colosal de greu, să alegi aceea, despre ce vrei să scrii, mai ales acum,

când numai vorbiri și aplauze îmi sunt în minte. Cu atât e mai greu lucrul acesta, cu cât am văzut, că aici s'au vorbit și discutat tot lucruri practice, despre cari ar trebui să ne îngrijim și noi. Voiu spicui numai.

Ideile principale, în jurul cărora s'au învârtit toate ședințele și consfătuirile, au fost unirea catolicilor austriaci spre o muncă comună: *apărarea și prosperarea bisericii catolice și a imperiului austriac*; ceea-ce nu se poate ajunge, decât prin întemeierea unei *prese respectabile și înaintea dușmanilor*, — și prin *ridicarea poporului din starea materială*, în carea a ajuns prin înglodarea în datorii.

Despre unirea spre o muncă sistematică comună au vorbit între alții: mareșalul Austriei inferioare, prelatul Schmolck, arhiepiscopul armean de Lemberg Teodorovic și iesuitul Boisl. *Schmolck*, provoacă pe catolicii Austriaci să lucre viribus unitis, când e vorba de bunurile celea mai scumpe, de biserică și de patrie. Să nu ne uităm la aceea, ce ne desparte pe un popor de celalalt, ci la aceea, ce ne leagă pe toți la olaltă. Să nu ne desprețuim unii pe alții, căci în biserică catolică toate națiunile sunt egale, nu e aici o națiune mai mult prețuită, decât cealaltă, fiind toate considerate de frați.

Teodorovic vorbește despre programul, pe baza căruia au să lucre catolicii Austriaci. În o considerațiune admirabilă asupra „Tatăl nostru”-lui arată principiile păgâne, cari stăpânesc politica Austriacilor. Anunții oameni „cu speculă” ațită popoarele, pe un popor în contra altuia, ca așa, cel ce ațită să stăpânească. Oamenii aceștia răsvrățitori, cari fac năcazurile acestea nu numai în politică, ci și în școli și în literatură, trebuie șterși din catalogul oamenilor, cari conduc destinele Austriei, și trebuie crescută o generație nouă, carea să fie deja de tinără dedată la jertfe, crescută în o atmosferă sănătoasă, și atunci se va bucura atât biserică cât și statul de o pace îndelungată.

Părintele iesuit *Boisl*, care a fost și ultimul vorbitor, recapitulând tot decursul congresului arată, că popoarele din Austria pot trăi în unire, pot lucra pentru binele comun, cum au lucrat în congresul acesta. Adresează niște cuvinte calde universitarilor, ce erau de față în un număr mare, arătându-le calea, pe carea au să umble, ca să poată fi oameni vrednici de a conduce destinele bisericii și patriei. Căci de va prospera biserică, va prospera și Austria, de suferă biserică, Austria pierde de bună-samă, de aceea cu tot dreptul îi putem spune bisericii: In deinem Lager ist Österreich.

Obiectul, ce a fost tractat cu cea mai mare importanță, a fost *pressa*; desbaterile au decurs 8 oare.

Referent a fost părintele iesuit *Kolb*. El arată, că *pressa* de azi e *pressa minciunii*, al căreia scop e: lupta în contra tuturor adevărilor, și mai înainte de toate lupta în contra celor două autorități: biserică și statul. Citirea jurnalelor a devenit o patimă pentru oameni, unde este cât de puțină cultură între oameni toți au gazete. Și după cum scriu gazetele, așa se gândesc cetitorii, căci programul gazetei, ce o cetești, vrând, nevrând și-se preface în a doua natură. Datorința tuturor catolicilor, și mai ales a preoților e: să creeze o presă bună,

Cumpărați!

Cumpărați!

„Calendarul Unirii” pe anul 1906.

în 2 ediții: cea mai avută costă 50 fil. + 10 fil. porto.

Cealaltă costă 30 fil. + 10 fil. porto.

Durere, că și azi mai sunt oameni rămași de lume, cari nu înțeleg înalta misiune a presei, și foloasele ei. Presa e cea mai mare putere din lume, a sosit timpul, să înțelegem și noi, ce poate ea isprăvi, și numai decât, acum să ne creăm o societate pentru promovarea presei catolice.

Koib și-a început vorbirea cu citatul: „Și cuvântul trup s'a făcut“, și la finea vorbirei lui trup s'a făcut, căci în decurs de o oră s'au adunat pentru societatea aceasta (botezată Pius-Verein) 8000 coroane, și s'au înscris 5000 de membrii. Până azi (în 23 Noemvrie) sunt deja adunate 17 mii de coroane, și încă taxele membrilor nu sunt încasate.

(Aici încetează vorbele corespondentului, ca să vorbească faptele înșirate. Vorbire-ar adevărat scriere-ar el mai multe, căci doar multe a auzit și a văzut, el în ședințele, în cari s'a vorbit despre presă, dar, după-cum ne serie nouă, îl cuprinde rușinea, când vede inima de ghiată și mintea cea strămtă a oamenilor noștri, cari nu pricep, adevărat nu vreau să priceapă, ce e presa. — Culegătorul.)

Al treilea obiect important, tractat cu o adevărată dragoste creștinească, a fost: îmbunătățirea stărei materiale a țărănilor îngrrijirea muncitorilor. Acesta e un lucru de mare însemnătate, căci și aici sunt băgați oamenii în datorii, de înnoată în ele. Nu s'au în toate părțile, căci au bănci, unde plătesc numai 3% după datorii. Au vorbit despre obiectul acesta doi economi, deputații Fink și Hagenhofer, adevărați Tirolezi.

Nu mai întind vorba, căci n'asî sfârși inte. Nu mai scriu mai mult, cu atâta mă doare mai tare inima, văzând starea noastră de acasă. Ne-ar mai trebui un „Murășan“, care să ne strige un: „Deșteaptă-te Române!“, ultimul mijloc, care ar putea strânge pe poporul nostru de preoții și conducătorii lui. Căci să o mărturisim cum pudore: Noi nu putem zice, că între noi și popor este adevărată relație de fiu și tată, turmă și păstor. Ba și despre „noi“ aș putea zice mai mult, dar mi-se gată cerneala din penă.

Să auzim de bine!

Iob.

Nr. 1921—1905.

CONCURS.

Devenind vacant stipendiul de K. 100 din fundațiunea „Dobăca“ Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs pentru conferirea acestui stipendiu, la care sunt îndreptățiți a concura tineri români, ce frecventează vre-o școală din patrie, preferiți fiind — în sensul dispozițiilor testamentare — tinerii români de pe teritoriul fostului comitat „Dobăca.“

Cererile pentru acest stipendiu au să se înainteze comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (Nagyszeben strada Morii Nr. 6), cel mult până la 15 Decemvrie a. c. provăzute cu următoarele documente:

- Atestat de botez;
- Testimoniu de pe anul scolastic 1904/5;
- Atestat de paupertate.

Cererile intrate după 15 Decemvrie n. a. c. nu se vor considera.

Sibiu din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în 10 Noemvrie 1905.

Iosif Steroa Șuluțu.

Ioan I. Lăpădatu,
secretar substituit.

Noutăți.

Din Arhidieceză. Concurs: Cu terminul de 15 crt. s'a deschis concurs pentru completarea parohiei din Reghinul-săsesc, împreună cu oficiul de protopop. Emolumentele sunt: case parohiale și superedificățile de lipsă, 18¹/₂ porțiune canonică. Stolele îndatinate. Venitul congrual computat în cor. 740'14. Competințele și taxele protopopești. — Tot până la acel termen se escrie concurs pentru ocuparea oficiului de cantor-învățător în Dârgea.

Rege nou. Norvegia desfășurându-se de Svedia, și-a ales de rege pe Carol de Danemarca, care depunând jurământul pe constituția norvegiană, și ocupându-și tronul, a luat numele de *Hakon VII.* spre a continua seria fostilor domni ai Norvegiei.

Alegere de deputat. Marți la 5 crt. va fi alegerea de deputat la Hunedoara. Candidatul național e tinerul adv. din Hatag: Dr. Victor Bontescu. Lupta va fi încordată. Contracandidatul e Hollaky Arthur.

Știri literare. Institutul de editură „Luceafărul“ a scos un nou volum: *Ramuri* de Z. Bărsan. Coperta e ilustrată de K. Loghi. Cuprinde 19 bucăți în prosă, scrise în o ușoară limbă, cu aceiaș căldură de artist, cu care sunt scrise și versurile. Pag. 156 preț 2 cor. Recomandăm cetitorilor noștri procurarea acestei scrieri.

„Renasterea“. Sub acest titlu a început să apară la Caransebeș o foaie socială și economică în proprietatea și editura dlui Dr. Nicolae Ionescu. Apare în fie-care Duminică, pe 4 pagini și costă 6 cor. pe an.

„Economul“ institut de credit și economii în Cluj, și-a ținut la 28 Nov. n. adunarea extraordinară în fața unui număr însemnat de acționari. Adunarea s'a început dimineața la 10 oare și s'a terminat noaptea la 2 oare. După-ce direcțiunii i-s'a recunoscut buna credință în limpezirea afacerilor dela „Economul“ s'a retras întreagă. Făcându-se votisare, s'au ales în noua direcțiune: *Vasile Almdășan*, avocat. *Leontin Pop*, jude pens. Dr. *Elie Dăianu*, protopop, *Stefan Havași*, proprietar și Dr. *Alexandru Vajda-Voevod*, medic, toți din Cluj, apoi *Artemiu Sarkadi*, canonic Orade. Dr. *Isidor Marcu*, canonic și *Iuniu Br. Hodosiu*, director de bancă, Blaj. Director executiv a rămas Dr. *Amos Frâncu*. Constituțiunea direcțiunii are să urmeze mâne Sâmbătă. Se sperăm că criza aceasta, prin care a trecut „Economul“ a fost o purificare, și că pe viitor nu ne va fi dat să înregistrăm ședințe așa furtunoase, cum a fost și aceea din Marța trecută.

Declarațiune. Subscrișul prin aceasta declar. că celea publicate în „Calicul“ din 1/14 Februar 1904. Nr. 2. despre preotul Iosif Pop din Comana-inferioară — în urma unei corespondințe ale mele — le revoc și regret. Făgăraș, la 25 Noemvrie 1905. — *Laurențiu Pop*, inv. gr.-cat. *Octavian Popa*, preot gr.-cat. ca martor. *Alexandru Șerban*, preot gr.-cat. ca martor. — Pentru conformitatea cu originalul: D. u. s. *Iacob Macaveiu*, vicar foraneu.

Vești triste. Estragem următoarele șire din o scrisoare mai lungă, ce ni-se trimite: „În zilele trecute, călătorind pe câmpie, am petrecut o zi în comuna Tăureni, protopop. Ludoșului. Multă mahnire m'a eprins, văzând miseria ce domnește în această comună. Casa parohială e o ruină, unde nu un preot onorabil, ci liliecii pot numai să locuiască. Actualul preot, venit numai de acum în această comună, șede în casele proprii. Dânsul după cum m'am convins are o diligență de fer, într-o combatere prin frumoasele sale predici și sfătuiri zilnice pe ponor dela calea perzării, dar ce folos! aproape toate sunt zădarnice! Acest popor, poate numai are cugete de emendare. Biserica e aproape ruină. Școala e altă

ruină. — copia ei se poate vedea dela inspectorul de școale din acel comitat, carele a desemnat-o cu ocaziunea unei visite. Bravul învățător Augustin Pop, își instruează elevii în casele sale proprii. În această comună lipsesc dar toate celea bune și frumoase, și nici nu e speranță să se mai facă ceva în privința aceasta.“ — Nu facem nici un comentariu!

Aviz. Student român, absolut de comerciale, cu testimoniu de maturitate, poșezând afară de l. română, l. magiară și germană în scris și vorbire; exercițiu în scrierea cu mașină, și oare-și care praxă în afacerile advocatiale, caută aplicare în un institut comercial românesc, resp. în o cancelarie (birou) pe lângă condițiuni modeste. Adresa: „M. G., Lugos. Buziási ut 5 sz. la Müller.“

Necrolog † *Elena Pop*, fiica preotului nostru din Filipișul-mare, a repausat la 10 Nov. n. după îndelungate suferințe, în frageda vârstă de 13 ani.

Odihnească în pace!

Posta redacțiunii.

I. P. P. Am făcut, după cum ați cerut.
G. M. Zilnic se publică prin foile de zi concurse de ale institutelor noastre pentru practicanți, de ce nu vă adresați acolo? e calea cea mai scurtă și mai ducătoare la scop.

I. L. Mulțumită, va urma.
I. R. Hotărârile sinodului dela Sâmoscia se referesc numai la Rutenii uniți, și nici la aceștia la toți. Pe noi ne privește numai cele rânduite în cărțile noastre liturgice și în sinoadele noastre provinciale.

P. S. De data aceasta nu publicăm articolul trimis, nu vrem să continuăm disputa cu oameni, cari neagă fapte dovedite și cearcă să mascheze cu câte-va vorbe pisma ce-i stăpânește.

V. T. Depășiți atât de mult terenul discuției, cât vă pierdeți cu totul și terminați, fără de a fi spus ceva nou la obiect. Nu se poate publica, cu pot regretul nostru.

AVIZ

cultivătorilor de vie.

Se află de vânzare viță de vie foarte frumoasă altoită în viță cu rădăcină americană, după cel mai excelent metod (altore lemnoasă). După trebuință ori ce soi de viță. — Comandele să se trimită la adresa: **GEORGE ȘERBAN**, paroh gr.-cat. Smig (Somoogyom) u. p. Medgyes. (27) 4—6

AVIZ!

Pâne bună, jîmle și chifli gustoși cine vrea se mănca să se adreseze către **noua franzelărie**, care s'a deschis cu ziua de azi în Piață Nr. 12. *Fâină bună, pregătire și lucru curat.* — Să primesc comande pentru ori-ce fel de **colaci** și **aluate**.

Cu stimă:

(26) 4—5

Ioan Simtion,
franzelar.

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“
crudo 6 cor.
legat 9 „
Pe hârtie velină consistentă:
crudo 5 cor.
legat 8 „

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Hipnotismul.

(Continuare).

6. *Cunoașterea cugetelor celor prezenți* printr'un simplu contact de mână, ori și fără contact, cum făcea *Cumberland*, prin teatrele Europei. Hipnotizarea și comunicarea, ce o face hipnotizatoriul cu hipnotizatul numai cu voința, fără să o manifesteze în afară; și mai cu seamă când subiectul hipnotizării e departe. Atari ar fi de ex. experimentele medicului *Zanardelli* din Roma, cu soție-sa *Emma*. El după ce își hipnotiza muerea, până la catalepsă și somnambulism, obținea fenomenele hipnotice, prin o simplă comandă mentală. La aceasta puteau ajunge și cei de față, numai cât se recerea, ca aceștia să vină în contact cu ea de ex. prin punerea mâinii pe hipnotizată; ori dacă nu, să fi spus hipnotizatoriului *Zanardelli* cu gura, că ei încă ar dori să comunice cu hipnotizata. *Zanardelli* li prindea apoi de mână, și lucrul era isprăvit. Cei prezenți cugetau și *Emma* spunea ce au cugetat ei. Așa de ex. cel ce comunica cu hipnotizata, își băga mâna în buzunar și își prindea batista. Își inchipuia apoi, că batista ar avea un miros unumit. O da în mâna *Emmei*; ea o pune la nas, și apoi spunea că batista miroasă așa; cum și-a inchipuit respectivul. Un altul de ex. își inchipuia o scenă; *Emma* o descria. Un al treilea vrea ca *Emma* să-și inchipuiască, că e la preumblare, și că să apropie de ea un șarpe. O vedeai numai de cât, că îi frică: își aduna picioarele, da să se suie pe scaun; o groază mare o cuprindea așa că privitorului îi era milă de ea. Își inchipuia deci că șarpele a fugit, și numai de cât vedeai pe *Emma* întinzându-și din nou picioarele, și bucurându-se, că a scăpat de animalul urgisit.

Alții din contră îi dispuneau, tot numai cu mintea, să-și schimbe brășletul de pe mâna stângă, pe dreapta; să se mute pe alt scaun; să injure scaunul de atâtea ori; să iea din buzunariul cutăruia cutare obiect; să stea nemișcată, etc. și toate să întâmple după comandă.

Ea, pe cum am zis, descria obiectele, ce le aveau cei de față, fără să le fi văzut. Spunea câți bani are el în portmoneu. Spunea, ce cugetau ei, că ar fi avut, chiar și dacă n'ar fi avut ce cugetau. Din contră ea nu spunea, chiar și când ar fi avut un lucru, despre care ei cugeta, că nu l-ar avea. — Spunea câte oare arată orologiul tău, chiar și când i-ai fi mutat arătătoarele. Dar la aceasta se recerea ca tu să știi pe câte oare le-ai fost pus. Așa descrie fenomenele acestea, medicul *Battandier*, carele fusese de față, într'o corăspundență la „*Cosmos*“ din Paris, 7 Iunie 1886. Și nota bene, *Zanardelli* porducea fenomenele acestea publice, în prezența medicilor și a bărbaților de știință, în Italia, Spania, Franța etc. Aci, produse fenomenele acestea în Montpellier în prezența facultății de medicină.¹⁾

Tot fenomene de acestea producea și *Dax*, hipnotizatoriul din Spania. El se hipnotiza pe sine, cunoștea gândurile celor prezenți, răspundea la întrebări mentale, vorbea în limbi necunoscute, descoperia lucruri din locuri depărtate etc.²⁾

Profesorul: *Dalton*, englez, încă descoperia gândurile celor de față, în 1898 în Milan, în prezența medicilor și a profesorilor.³⁾

Cel mai celebru între toți era *Stuart Cumberland*. El descoperia gândurile celor din Paris, prin 1884. Și de aceea se și numește descoperirea cugetelor: *Cumberlandism*.⁴⁾

Fapte hipnotice de soiul acestora s'ar părea, că s'au întâmplat la Paris, chiar în școala profesorului *Dr. Charcot*, dela *Salpêtrière*. „Putem azista la experimentele acestea“, zice „*Le Panthéon de l'industrie*“.⁵⁾ „Se aduce în laboratoriu o bolnavă. Operatorul o hipnotizază, fixându-o în ochi: e de ajuns un minut. Din timpul acela ea e sub stăpânirea lui: el cugetă, intru adevăr, pentru ea: vrea, ca să umble, ea umblă; vrea să stea, ea stă.

¹⁾ *Zanardelli*, La verità sull'ipnotismo, Roma 1886.

²⁾ *Dr. Aragón Obejero*, El Hipnotismo y la Sugestion, Astorga 1892 citat la Franco pag. 118.

³⁾ Franco pag. 119—120.

⁴⁾ *Ochorowicz*, La sugestion mentale, ediț. II. pag. 51 și urm.

⁵⁾ „*Le Panthéon de l'industrie*“, Revue etc. Paris 1883 nr. din 21 Ianuarie.

Toate acestea, se înțelege, fără ca operatorul să zică vre-un cuvânt, ori să miște vre-o mână“.

„Iar dacă vei da semne de necredință, la văzul fenomenului aceluia neexplicabil, operatorul, ca să te convingă, îți va declara, că el îți va da și ție din puterea sa, și tu îndată vei deveni stăpânul hipnotizatei. Tu vei putea să comanzi numai cu mintea, ori întorcându-te în altă parte, ca privirea ta să nu te tradeze și să nu poată servi de semn, despre ce vorbești tu, — vei putea, zic, să comanzi pacientei să-și ridice mâna, să șadă, să iasă afară, să se întoarcă înapoi, și vei fi ascultat la perfecție“.

„De altcum la *Salpêtrière* și se va spune, că toate fenomenele acestea n'au în sine nimica miraculos, că toate sunt urmări de ale isterismului etc.“ E adevărat, că articolul acesta l-a scris „*Le Panthéon*“, nu *Charcot* ori vre unul din ai săi. Dar pentru aceea tot își are valoarea sa. Pentru că revista „*Panthéon*“ se tipăria în Paris, sub ochii lui *Dr. Charcot*, fără ca el să desmințască știrea, ceea ce la tot cazul ar fi trebuit să o facă, de cumva nu ar fi fost adevărate cele scrise.

De altmintreia fenomenele acestea se practicează și la școala medicală din Nancy, unde toate vreau să fie explicate, cu sugestia. *Dr. Beaunis*, profesor la facultatea aceea, istorisește mai multe hipnotizări de ale unei copile, carea se hipnotiza pe sine, prin repetirea formulei impuse de el: „*Doctore Beaunis adoarme-mă*“: Acesta și alte cazuri întâmplăte cu *Dr. Beaunis*, l-au adus acolo, cât el, — care mai înainte (în *Recherches expérimentales*) nega posibilitatea astorfel de fapte, — a trebuit să mărturisească: „În acesta“, (un fapt de acestea hipnotice) e ceva ce-mi răstoarnă toate ideile mele de mai înainte. . . . Până în timpurile din urmă eu nu credeam în fapte de soiul acestora, Astăzi ajung la convicția, că nu trebuie să le negăm“ etc.¹⁾ Așa că, pe cum scrie *B. P. Hasdeu*:²⁾ „Astăzi prin lucrările școalei dela Nancy, ale lui *Charles Richet* și altora, sugestiunea mentală este pusă afară din ori ce îndoială. Un ipnotizor poate să se gândească numai: „scoală du-te în grădină, rupe un măr adă-mi-l aicea; și ipnotizatul îndeplinește din punct în punct această poruncă. Dar într'o asemenea sugestiune mentală agentul trebuie să fie și mai conștient decât în cea orală, căci ori ce șovăire a gândului, ori ce nelămurire a cugetării împedecă și nimicește sugestiunea.“

Despre un alt cas raportează *Dr. Heidenhain*, celebru hipnotizator german. „În 1 Februar 1880. zice el, i-se anunță studentului *Friedländer*, că în ziua aceea la 4 oare d. p. va fi hipnotizat din depărtare, și-l roagă să se uite la orologiu cu ceva mai înainte de oara numită, ca să poată constata el însuși exactitatea anunțului. Un vecin de al său, *Dr. Rügner*, a fost însărcinat, să-l viziteze. *Friedländer* la oara prefăptă a adormit.“

Acelea și fenomene se pot obține și prin telefon ori prin epistolă, pe cum a dovedit *Dr. Liegeois*, profesor la facultatea de medicină din Nancy. „Un hipnotizator scrie unei fetițe, pe carea o hipnotizase și în alte rânduri: *Domnișoară!* nu va trece un minut dela cetirea șirelor acestora, și dta ori vei vrea, ori nu vei vrea, vei adormi. După cinci minute te vei trezi. De aci încolo nu vei mai putea ceti biletul acesta, fără să nu dormi cinci minute. . . . Dormi! Și fetița adormia ori de câte ori cetia biletul acela magic.“³⁾

Aci s'ar putea adauge și cazul lui *Donato* cu ofițerul, pe care îl invitase la întrunirea hipnotică, și pe care l-a hipnotizat din depărtare, în contra voinței lui. Dar acesta încă poate fi cas de autohipnotizare.

(Va urma)

¹⁾ *Dr. Ochorowicz* op. cit. pag. 307.

²⁾ Sic cogito, ediț. III. București 1895 pag. 128.

³⁾ Aceste trei cazuri se află descrise la *Cocornier*, Hypnotisme franc-pag. 20—21. Dar ele nu sunt transcendente, și se pot explica prin auto-sugestiune.

Căsătoria preacuratei fecioare MARIA cu s. IOSIF.

(Continuare.)

Aceste trei acte: Pețirea (cerere), logodna și nunta ca și părți constitutive de tot firești ale căsătoriei israelitice se pot deosebi, dacă nu totdeauna și în respect hronologic, dar totuși în respect logic. La pețire căsătoria încă nu sustă, cu nunta la totu cazul căsătoria se încheie pe depline. Cum stă însă lucrul cu logodna? Cari sunt efectele ei în respectul referinței de drept căsătoricesc? Cărei relațiuni o putem asemăna dacă voim a opera cu termeni de ai nostri creștinești? Trebuie oare să cugetăm noi (să ne reprezentăm) la o logodită sau la o măritată, sau că însemnează aceasta un lucru mijlociu, pentru care nouă ne lipsește o reprezentățiune modernă și pentru care noi nu avem o expresiune de limbă proprie, care însă cu toate acestea la judei a fost și care și la actul de cununie posttalmudic și la cel judaic modern se poate observa de tot bine?

Fiindcă formalitățile din prezinte ale încheierii căsătoriei judaice față de întrebarea noastră nu sunt mai departe de interes deși ele s'au dezvoltat istorice din cele mai vechi, de aceea vom lua sub privirea noastră numai logodna (erusin) din timpul biblic și talmudic. De moment ar mai putea să fie doară încă amintirea ce o face abatele Drach, ca se luăm aminte la deosebirea ce există între arus (mire) al timpului vechiu și între Chathan (logoditu) al timpului mai nou. Cest din urmă este legatu numai prin o promisiune de căsătorie, el însă se poate deslega de logodnica sa prin o pedeapsă în bani, carea i-se impune sub titlul „rebonificarea daunei” (*genas*). „Căci mireasa lui încă nu i este „incredințată”, ci numai „promisă”. Altmintea stă lucrul între Arus și arusa, între *μνηστός* și *ἐμνηστευμένη* al timpului vechiu, aceștia erau legați la olaltă prin *vinculum conjugale*.¹⁾ Să luăm deci logodna în mai deaproape conziderățiune.

Legea mosaică nu se exprimă despre formalitățile logodnei, însă existența aceleia se poate documenta din multe locuri ale testamentului vechiu. Însă din timpul post-exilic se știe sigur, cumcă logodna se putea face în trei moduri: prin predarea de bani sau preț de bani (*bekhāsef*) prin un contract scris (*bišetar*) și prin copulă (*bebi'a*).²⁾

¹⁾ Drach, Du divorce dans la synagogue. Rome, imprimerie du collège Urbain 1840. Judecata lui Drach intru aceasta este a se lua în conziderățiune cu atât mai vărtos cu cât el ca fost odinioară rabin mai bine cunoaște acestu lucru.

²⁾ Ugolini Thesaurus antiquitatum sacrarum völl. XXX p. 375. Numirile acestor trei soiuri de logodnă sunt: *liqquchin* (dela *laqach* a lua de femeie), care ocure mai arareori și *qiddușin* (sfințire, cununie) care ocure mai adeseori și care însemnează logodna ca începutul căsătoriei și *erusin* (luarea în posesiune, cununie) ceace ca termin de drept privat stă față cu *nissu'in*. După Lagarde (Sem. I 50) însemnarea fundamentală a lui aras (din care e *erusin*) e atăta cât „a pune prețul”, prin plățirea unei sume a dobândi drept la posesiunea unei fete. Fūrst în lexiconulu său portativ i da înțelesu (sig-nificarea) „a lua, a cuprinde, a lua pentru sine ceva în posesiune”.

Numai bărbatul putea peți, nu și femeia, fiindcă femeia în testamentul vechiu încă se conzidera ca obiect, deși o cumpărare în înțeles propriu totuși nu se făcea.

Fiecare din acele trei felii de logodne erau acte publice, se întâmplau înaintea martorilor și cu strigarea bărbatului către femeie: hare att mequddäseth li bazzä „așadară se-mi fi prin aceasta (bani, contract etc.) sfințita (cununată)”; sau: hare att leișša bazzä „tu prin aceasta fmi ești miere.”¹⁾

După atare logodnă fecioara de comun rămânea încă un an (o văduă 30 de zile) în casa părintească.

Logodna prin copulă fu oprită numai în secul alu treilea după Hristos prin renumitul legislator judaic Abba Rabh (167—247) și fu supusă sub pedeapsă.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Calendarele din editura W. Krafft în Sibiu tocmai au apărut pentru anul 1906. Aceste calendare ca și în alți ani sunt redactate cu îngrijire și bine ilustrate. Consemnării târgurilor s'a dat deosebită atenție, făcându-se din nou întrebări la toate comunele, cari până acum nu au dat informații destul de exacte. Târgurile de mărfuri și de vite s'an orânduit și însemnat prin semne particulare caracteristice.

„Amicul poporului”, calendar ilustrat pe anul 1906, anul XLVI, întocmit de I. Popovici. Pe lângă partea calendaristică, presărată cu număroase cugetări și aforisme, și în care la fie-care Duminică se indică începutul textului evangheliei, acest calendar de familie se distinge prin un cuprins literar bogat și bine arangiat, pecum și prin o lungă serie de ilustrațiuni foarte bine executate. Din bogatul cuprins remarcăm: *Poezii*: Biserica, Religia, Apă; viață, Lăutarul verii de N. Radulescu-Niger, Moartea lui Vlad Dracul de Ciru Oeconomu. *Proză*: Timoteiu Cipariu (cu portret), Învățătură din viața lui Ștefan cel mare de N. Iorga, Sistemul solar (cu 6 ilustrații) de G. Todica, Modern de Lyda, Serbările dela Sibiu cu o serie de frumoase ilustrații, Expoziția Asociațiunii cu ilustrații, Cronica anului bogat ilustrată, Să înțelegă..., ș. a. m. În fruntea calendarului se aduce icoana prezidenților Asociațiunii, la sfârșit un calendar perpetuu și Șematismul statistic al Românilor din Ungaria. O particularitate aleasă a acestui bun calendar de câți-va ani încoace e. că aduce compoziții muzicale pe note. Prin „Amicul Poporului” s'a răspândit frumosul cântec în 4 voci: „Știi mândro când ne iubiam”, apoi „Marșul unirii”, „Cucule peană galbănă” și „Toarce lele”, aranjate pentru cor de bărbați, de T. Popovici. În anul acesta aduce Troparul Nașterii Domnului, armonizat pentru cor de bărbați de T. Popovici. Considerând bogăția cuprinsului și grija cu care e redactat, prețul de 60 fileri în adevăr e mic.

„Poșnașul”, calendar nморistic ilustrat pe anul 1906, anul XL. Partea hazlie redactată de Haralamb Călamăr. În anul acesta cuprinsul acestui bine apreciat calendar și în „Sămănătorul” dlui Iorga, este foarte variat și plin de glume, reușite și de actualitate pentru viața noastră socială. Adausul original al jurnalului „Bazaconia”, monitorul fleacurilor, care „apare și dispăre” și care „se începe acolo unde alte ziare se

gată” va stîrni și de astă-dată mult ris și bună dispoziție la cetitori. Prețul de 50 fileri este de tot minimal pentru voia bună pe care „Poșnașul” o aduce în casa Românilui.

„Calendarul Săteanului”, pe anul 1906, anul XV. Pentru prețul de 25 fileri, pe lângă partea calendaristică dă articole ilustrate despre Zilele de sărbătoare dela Sibiu, Expoziția Asociațiunii, apoi „Reformă” de Caragiale, ș. a. E cel mai ieftin calendar românesc.

Calendar pe anul comun 1906, anul CXIV, calendar cu litere cirile, cu un cuprins bogat de învățătură și petrecere. — Prețul 40 fileri.

Dr. Sextil Pușcariu: *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache I. Lateinisches Element*. Heidelberg 1905, pag. 235, prețul 6 Mărci. Prezenta scriere face parte din valoroasa publicație: *Sammlung Romanischer Elementarbücher*, edată de Wilh. Meyer Lübke și formează volumul întâiu din seria dictionarelor. Cuprinde aproape 2000 cuvinte românești, a căror etimologie e latină. E o scriere serioasă și lucrată cu multă pricepere și aparat științific.

Cel mai vechiu dictionar latino-românesc de Todor Corbea. Notiță de prof. Gr. Crețu. București 1905. O broșurică de 10 pagini.

„Făt-frumos”. Revistă Literară. Anul II. Nr. 6. cu următorul cuprins: A. C. Cuza — Naționalitatea în Artă. — Concluzii. C. Moldovan. — Trecând Carpați (fragment din „Povestea Neamului”. Em. Gârleanu-Emilgar — Furtuna (schită) Cronica: de E. „Neamul românesc în Basarabia” de N. Iorga; „Fețe” de I. D. Manolache; „Chipuri dela Mahala” de N. N. Beldiceanu; Revista Idealistă; Poezi de O. Goga. Redacția și administrația: Strada Speranței Nr. 34 Bărlad. Numărul 30 bani.

„Sămănătorul” Revistă Literară. Anul IV. Nr. 46. N. Iorga. — „Credințe” de Iosif. Fatma. — Toamnă (poezie). X. — Cugetări. I. Boteni. — Filofia popii. Maria Cioban. — Sărbătoarea (poezie). N. Iorga. — O nouă scriere în chestia țărănească. G. Vălsan. — Tot chipul tău (poezie). Cronica: N. Iorga. — Despre concertul societăți „Carmen”, expoziția pictorului Voinescu, revista „Bunul prietin”, și cărțile d-lor Bodiu, Răvai, Gh. C. Ionescu, Unișor, Iosif Stanca, Orleanu, G. Crețu și G. I. Lahovari. Numărul 25 bani.

Prof. Dr. Emil Sabo. „Căntece” Poezii lirice. Prețul 1 cor.

Augustin Paul: Întră Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri. Costă cor. 1:30 și se pot procura dela: Librăria Seminarială din Blaj.

În Librăria seminarială se află de vânzare:

Predici pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an de Dr. Elefterescu. 3 cor.

Predici ocazionale și funebreale v. II. de Dr. Elefterescu 3:50 cor.

Din editura „Luceafărul”:

Ioan Agărbicean: Dela Țară. 1:50 cor.
Ioan Ciocărlan: Traiul nostru. 1:50
Al. Ciura: Iocane. 1:20
M. Gorki: Nuvele. 1—
Oct. Goga: Poezii. 3—
Z. Bărsan: Ramuri. 2—

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa.

¹⁾ Conf. Seldenus, Uxp hebraica. Francofurti ad Oderam, Jeremias Schrey 1695.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

„Așa fiecărei economice
să a avea o cafea bună.

Cafeaua
Kneipp de mătă a lui »Kathreiner«

dar trebuie să lipsească
dela pregătirea cafelei sim-
nise, din mla o bucatărie.

○ ○ ○

Să se ceară numai în pa-
chete originale cu numele
»KATHREINER«.

Român. 1 b. 1906.

(48) 20—20

74
distingeri.
6
medalii de stat.

10,000
motoare liferate
spre indestulirea
tuturora.

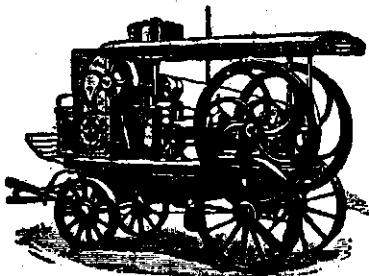
Filiala

Fabricii de motoare din Drezda

Ignățiu Gellért & Cie.

Budapest, VI. Teréz-körut 41.
Telefon 12—19.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirt,
cu acetylen. — Motoare cu benzin pentru
inblătit.

Celea mai moderne, celea mai perfecte
și cele mai rentabile motoare generatoare.

Motorul de Drezda e recunos-
cut de cel mai escelent fabricat în toată Europa. Con-
strucție trainică. Pregătit din material ales
și bun.

Trainic! Nici după ani de lucru nu
are lipsă de reparatură. —
Rentabil la siguranță. Manipularea e foarte
simplă. Spesele de lucru sunt mici.

Motoarele de Drezda să pot
privin lucrul la diferite întreprinderi industriale și
economice: la mori, la fabrici de cărămizi,
fabrici de scânduri și de lemne, la scos de
apă, la negoțul cu lapte, la inblătit etc.

Instalările noastre să fac prin oamenii
noștri experți.

Deslușiri și preliminare se dau la cerere.

**Garantă bună! Condițiuni de solvire
avantajoase.** (31) 2—24

Cruce sau stea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88508.

Vindecă și inviorează pe lângă garanță:
reumă, astmă, (respirație grea), insomnie
vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie,
nervositate, neapetit, gălbănare, durere
de dinți, durere de cap, impotență, in-
fluență, precum și ori-ce morb de nervi.
Morbosul, care nu se vindecă în timp de
45 de zile folosind aparatul de sub Nrul
88503, își reprimește banii numai decât.
Acolo unde n'a folosit nici un medicament,
cercați aparatul meu; sum convins despre
sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburii vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburii mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îl trimite
în țară și străinătate cu rambursă, sau
dacă banii se trimit înainte.

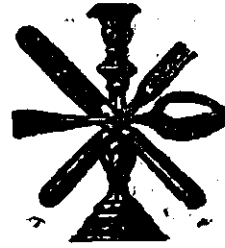
SCHEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.
16 (31—52)

Gratuit:

o cumpănă de casă și o mașină de fierț.

Din cauza imbulzelei prea mari a mariei
trimit în totă lumea renumita și de totă lumea
plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe,
6 linguri de masă, 12
lingurițe de cafea, 6 cu-
țite de desert, 6 furcu-
lițe de desert, 1 lingură
pentru supă, 1 lingură
pentru lapte, 2 luminări
elegante pentru saloan,
tote din argint de Mexico

total 46 bucați numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător pri-
mesce ca dan, și pe lângă garanță

o cumpănă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și din-
lăuntru) despre calitatea căruia primesc garanța
pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă
ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHEFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 coróne —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucați), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătit din: trandafir, liliie, viole, resedă,
jasmîn, lăcrămioare.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica
cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII. Bezeredy 3.

La esposițiunea mlenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer
— pentru clopote a lui —

Antoniou Novotny

— în Timișóra-Fabrie —

(24) 45—52

se recomandă spre pregătirea
clopotelor noue, pe cum la tur-
narea de nou a clopotelor stricate,
mai de parte spre facerea de
clopote întregi armonioase, pe
lângă garanție pe mai mulți ani,
provădate cu ajustări de fer
bătut, construite spre a le întorce
cu ușurință în ori ce parte, în
dată ce clopotele sint bătute de o
lature prin aceea ce sint mântuite
de crepare. — Cu deosebire recomand

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sint provădate
în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intens, mai adănc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechi, așa,
că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot
de 461 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se re-
comandă spre facerea scaunilor de fer bătut, de sine stătător,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de bocce de metal.

Preț-curanturi hustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

